

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

V. An sensus internus percipiat negationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

non possit; primum est verum: secundum non probro.

16 Obiicies. Sensus non potest ferri extra suum obiectum; sed obiectum ut absens non est obiectum sensus: ergo non potest in illud sensatio aliqua tendere. Resp. obiectum ut absens, & ut præsens non dicere aliquid distinctum tenens se ex parte sui, si illud *ut absens* intelligatur respectu vidētis, quia obiectum per eandem præsentiā Romanam dicitur absens respectu vidētis existentis Matriti, & præsens respectu vidētis existentis Romæ, ac proinde ut absens, & ut præsens esse obiectum potentie visuæ, quia præsentiā Romana potest videri, visā præsentiā, quā videns est Romæ, & tunc videbitur ut præsens, & visā aliā præsentiā, quā videns alio actu videt se esse Matriti, & tunc ut absens videbitur, non enim videtur obiectum formaliter ut absens, vel ut præsens ex vi visionis tantum, quā Romæ videtur, quia obiectum cum præsentiā Romana indifferens est, ut sit absens, vel præsens respectu vidētis, à quo videtur, quia absentia, & præsentiā inter duas res distinctas desumenda est necessarii ab utriusque præsentiā.

PUNCTUM V.

An sensus internus percipiat negationes.

1 SENSUM internum non percipere negationes communis sententia docet. Singularis iam in hac re Arriaga, disp. 5. sect. 5. nonnulla docuit difficilia. Asserit bruta negationes percipere per species insensatas infusas à Deo, & quod difficilius est bruta cum per foramen egredi tentat formare hoc iudicium, *ibi nihil est*, eo modo quo id pueri apprehendunt. Vtrumque impugno breviter: Species illæ negationis sine fundamento ponuntur in brutis: ergo male ponuntur. Constat antecedens ex impugnacionibus quas argumentis factis ab Arriaga ad probandum bruta percipere negationes applicabo. Secundum efficacius impugno: si brutum habet hoc iudicium *ibi nihil est*, necessarii apprehendit rationem quandam communem abstractam ab omnibus negacionibus, quia apprehendit negationes omnium colorum per modum vnius, quia ut ipse expressè fatetur non facit hanc distinctionem non est ibi album, nigrum, rubrum, &c. ergo apprehendit has negationes sine distinctione inter ipsas: ergo brutum habet cognitionem abstractivam, & facit vniuersale, eo modo quo illud efficit homo, eademque proprietate: quia homo eatenus facit vniuersale, quatenus plura apprehendit sine distinctione inter ipsa, neque aliam vnitatem tribuit naturæ, quam ut vniuersalem apprehendit, iuxta opinionem Arriagæ, quam ut veram defendimus. Consequens existimo esse legitime illatum, quod si illud degluciat Arriaga, de oratore tenebitur bruta facere vniuersalia, per cognitionem procedentem à propriis obiecti speciebus: quod sic probro. Illud iudicium provenit ab speciebus negationum, quas Deus indidit brutis, ut defendit Arriaga: ergo vniuersale fit per species proprias negationum: ergo datur cognitio abstractiva procedens à propriis obiecti speciebus, quod tota negat Schola. Vltimò si animal sensationes sentit, videretque negationem lucis, posset canis videre modò negationes omnium graduum lucis, & negationes omnium colorum, quæ de facto in rerum natura existunt, quia illarum habitus videlicet gradus diuersi lucis, variiq; colores producti non fuerunt. Ad hæc, animal existens Compluti posset videre negationem lucis modò Romæ productæ, quia per productionem lucis existentis Romæ non corrumpuntur species, quas habebat de negatione eiusdem lucis: ergo poterit illam sentire, quia ut probabam puncto precedenti, præsentiā vel existentia obiecti non requiritur ad sensationem, quando species impressa illius absque tali existentia valet subsistere.

2 Expendo argumenta facta ab Arriaga, ut videas absque fundamento has sensationes negationum brutis concessisse. Sic arguit: Brutum tentat egredi per foramen, vel portam muri, & non per aliam partem muri, non casu, quia via recta tendit in foramen illud: ergo percipit ibi non esse impedimentum ad egrediendum, quod percipit aliis partibus muri, quas non impedit. Probo contra Arriagam necessum non esse canem videre negationem impedimenti, ut tentet exire per partem, aut foramen muri. Cum canis tenetur cubiculo obscuro, in quo nihil videt, tentat per omnes partes illius exire, & non semel pa-

rietes frustra atrectat manibus, ut fugam capessat: ergo ut canis viā tentet per aliquod spatium, necessum non est ipsum videre impedimenti negationem, sed sufficit impedimentum non vidisse. Ex hac doctrina solutionē apertam habet argumentum Arriagæ, cui resp. canem vidētē murum, vel pannum pendētē, viam tendere per portam, vel foramen muri, vel panni, quia per illud spatium nullum videt impedimentum, quo retrahatur à viā, quam intendit ut perveniat ad terminum, in quem viam destinat, vel attractum obiecto, quod ibi præsente, vel ut fugiat obiectum aliud, cuius molestiam sensationem patiebatur in spatio, in quo antea erat, quem motum non ordinat per medium patietem, seu pannum, quia illius visionē deterretur.

Arguit similiter Arriaga: Vrsus cum lapidem manu caput, ut in hominem iaciat, non magnum aliquod saxum intendit apprehendere, sed parvum lapidem quem manu continere possit: ergo apprehendit convenientiam in ipsa parvitate lapidis, siue in negatione magnitudinis: ergo apprehendit negationem ipsam. Hoc argumentum eodem modo infringitur, ac præcedens, cui ex eadem doctrina resp. Vrsus convenientiā apprehendere in tanta magnitudine lapidis ut lapidem in hominem iaciat, & disconvenientiā in excessu huius magnitudinis quam agnoscit in ingenti saxo; & ita hac disconvenientia motus ingens saxum apprehendere non intendit, sed parvum lapidem, in quo possit apprehendere positivam extensionem requisitam ad id, quod intendit, & ex alio capite nihil apprehendit disconvenientie in ipso lapide, ac proinde motus possit extensione, & non motus excessu maioris requisitū, parvum lapidem apprehendit.

Aliud argumentum desumit Arriaga ex sensatione vmbre quo sic utitur. Canis terretur vmbra hominis: ergo sentit vmbra: ergo sensatio negationem attingit. Canem non terret tantum sensatione vmbre perspicuum esse existimo, quia si canis non sentiret vmbra talem figuram referentem, sed per aliud maius spatium diffusam, illa non terretur, in quo casu eandem negationem, quam antea, sentiret, eadem enim est negatio in spatio magno ingenti corpore lucem impediēte, quæ erat, dum homo in aliqua illius parte lucem impediēte, & vmbra referēte in similitudinem propriæ figuræ, quia corpus magnum lucem quam impediēte homo, & rursus aliam impediēte: ergo canis saltem inadæquatè terretur luce cingente negationem lucis, ratione cuius negatio illa similitudinem refert hominis, cuius dicitur vmbra.

Probavi lucem saltem inadæquatè canem deterere, modò assero terretur adæquatè luce cingente vmbra, & memoriā lucis, quæ immediatè præcellerat in spatio, in quo est vmbra, quando immediatè præcessit iuncta negatione sensationis, quam antea habebat circa lucē per vmbra extinctam, quæ negatio sensationis per se ad terrorem non conducit, sed est veluti occasio, ut alia sensationes possint terrorem incutiant, sicuti cum homo fecerit aliquod monstrum primò videt tunc terretur, & non postquā illud primò vidit: & certè non ex alio capite nisi quia negatio sensationis immediatè præcessit primam temporis mensuram, in quo monstrum videt, & non immediatè præcessit subsequens tempus, in quo non deterretur monstrum visione: ergo sicuti negatio sensationis præexistentis plurimum conducit, ut hic & nunc terreatur animal monstrum visione, sic negatio sensationis circa lucem in spatio, in quo est vmbra hic, & nunc existens plurimum conducere potest, ut sensatio circa lucem intentam vmbra cingentē, & sensatio circa lucem remissam, in qua est vmbra animal deterreat: Dixi memoriā lucis immediatè existentis in spatio, in quo est vmbra, conducere ad terrorem animalis, quia ut plurimum animalia terrentur cum vmbra successivè fit ad motum corporis successivè se mouentis. Quod si animal aliquando terreatur vmbra immota, tunc talis memoriæ actus ad terrorem non conducet, sed totus erit in sensatione intensæ lucis cingentis in spatio, in quo est vmbra supposita negatione sensationis circa lucem intentam in eodem spatio vmbroso.

PUNCTUM VI.

Nonnulla expediunt de potentiis materialibus.

PRIMò inquiritur: An potentia materialis possit obiectum spirituale pertingere? Potentias materiales modò existentes